

A végtelen gyűrdései Böszörményi Zoltán: *Soha véget nem érő szeretkezés*, Kárpát-medencei Tehetség-gondozó Nonprofit Kft., 2019.

Az idei könyvhétre két új könyvvel is jelentkezett Böszörményi Zoltán író, az Irodalmi Jelen főszerkesztője, mégpedig egy vers- és egy prózakötettel. „Döbbenetes kelet-közép-európai jelenség, hogy a Nyugat-Európába áramló vendégmunkások gyerekeit ott-hon nagyszülők, ismerősök vagy bérszülők nevelik. Böszörményi Zoltán kisregénye ezt a témát dolgozza föl valós történet alapján. Egy édesanyja után sóvárgó kislány könnyfakasztó vallomását olvashatjuk. A személyes kálvária mögött ott sötétlik egy egész régió tragédiája” – hangzik a *Sóvárgás* rövid ismertetése. Új verseskötete, a *Soha véget nem érő szeretkezés* gondolati líra, amely gondolatiságával egy időben menthetetlenül érzelmes; ráció és emóció összesimul, ahogy mondani szokás: a zord külső érző szívet takar, a portálígazgató szigorúsága mögött az érzékeny, esendő, magánytól szenvedő ember bújjik meg.

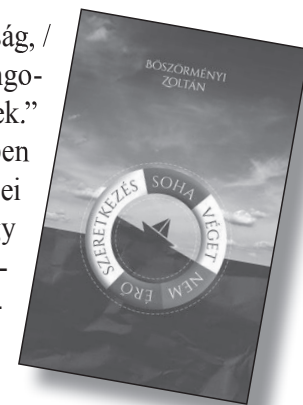
„Egy világjárt, tapasztalt gondolkodó meglátásainak és vívódásainak gyűjteménye” ez a verseskötet. Ötleit, benyomásait Böszörményi kontextusba állítja; megidézi Thomas Mannt, John Updike-ot, Ady Endrét és Krúdyt, Konrád Györgyöt, miközben sajátos beszédaktusba kerül velük: egy izgalmas házi könyvtár képe sejjik fel előttünk a versek olvastán, néma párbeszéd az olvasott, életre keltett szerzőkkel; valamint kedvenc tudósom is felbukkan a *Nikola Tesla fehér galambja* című költeményben. A nemrég elhunyt író- és költőtársak is helyet kapnak a kötetben: Csoóri Sándor és Esterházy Péter temetését is felidézi, búcsút vesz Bodor Páltól és Kocsis Zoltántól, Kilin Sándortól. *Tengerparti reggel Heideggerrel* című költeményét e szavakkal zárja, melyek lehetnének akár az egész kötet értelmező sorai is: „Ennyi vagyunk: / a végtelen gyűrdései.”

Finoman, csak egy-egy elejtett mondatban felsejlenek a Böszörményi univerzumát átható alapérzések: „A szenvedés sem végérvényes állapot”; „A fájdalomnak is éppoly puha, meleg fészket kell rakni, mint a szeretetnek”; „hallgatom szavaim csobbanását a tűnő idő vizében”. Korábbi kötetéhez képest a tónus elégikusabbá válásáról beszélhetünk. Az idősödő költő intuíciója és élettapasztalata birtokában fájdalom

masan mondja ki: „Nincs szabadság, / csak vágyakozás, sóvárgás, ingovány, / be nem teljesült remények.” Fiatalon a szabadság reményében hagyta el szülőföldjét, élete kései szakaszában pedig ráébred, hogy a valódi, belső szabadságot sohasem sikerült elérnie, megvalósítania, így megérkezés, nyugvopontra lelés, beteljesedés sincs.

Idézzünk pár sort Böszörményi ars poeticájából, ami sajátos fénytörést és külön bejáratú metafizikai háttérrel ad a versvilágnak: „A vers a Tér, melyben az Idő az anyaggal kézen fogva jár. / A vers az őanyag, a tanúság arra, hogy vagyunk. / (A vers nélkül, látod, senkik sem vagyunk.)” Az emelkedettséget élénk hasonlatokkal, költői képekkel fokozza: „Ő a megismerés, az időben feldarabolt jelen, a kaland, / a szeretkezés, a lábunkra felhúzott zokni, a vers a hőés. [...] A vers a csend, az eldördülő ágyúban a golyó.” Ha engem kérdeznek, inkább a dördülést tenném meg a vers hasonlítottjának, de ez igazán csak részletkérdés.

Itt sorjáznak továbbá Böszörményi Zoltán szerelmes versei; lírai énjétől távol áll a reménytelen szerelmi szenvedés. Nála a szerelem például alkalmi – de ettől még intim és érzelmes – szeretkezés hármában, mint a *Csak kezek, és lábak, és fejek...*-ben, ilyet sem sűrűn olvasni az irodalomban: „guggoló dombokon kitárt ölek pázsítja / némán elterül. Csak kezek, és lábak, és fejek, / vállak tornácán tüzes ujjak ballagnak le-fel, / az éj tintáját oldjuk fel nyálunk tengerében”, és szokatlan képkeretbe helyezi a légyottot: a fantáziálást Walt Whitman *Ének magamról* című verse indítja el benne. Valljuk be, ez azért így jóval frissebben hangzik, mint szerelmi költészetünk mennyi bánatos, beteljesületlen vágyakat sirató darabja. Van ezeknek a verseknek egy visszafogott, ízletes erotikájuk, arról árulkodnak, hogy írójuk igazi gentleman. „A szerelem – tudomány. Jól érzékeled, mesterem. ... A szépség fáradhatatlan munkál Érosz udvarában.” Íme, a klasszikus görög-római szerelemfelfogás: tágas, buja, testektől eleven terek nyílnak meg, amelyeknek minden zuga bejárható, kivilágított, biztonságos a haladás bennük – s ez a *Soha véget nem érő szeretkezésről* mint önmagába visszatérő egészről is elmondható.

Simon Adri